



— დიალ, ევტერპა, ერთი ცხრათაგანი, პოეზიის მუზა! —

ეს რომ მითხრა, გაშინვე თვალ წინ დამიღვა შორეული წარსული: საკლასო თთახი. ბერძნულის მასწავლებელი, რომელსაც მოწაფები „კვეულს“ ვეძახოდით. ძველ კლასიკის პოეტების თხზულებები, ცნობილ მანშტერინის გამოცემული და შეი სურათები. თითქოს ახლაც მესმოდა „კვეულს“ სიტყვები:

— მუზები სკხოვრობდენ პარნასზე, სვამდენ კასტალიის წყაროს წყალს, საიდანაც იძენდენ ზე-შთაგონებას და მომავალის განკვრეტის ნიჭისა. ცხრა და იყო: კლიო, ევტერპა... .

— და აი, ერთი ამ ცხრა დათაგანი პარნასის მაგი-ერ „ქიმერიონის“ სარდაფში იძყოფებოდა ამ წუთში, ჩემ წინაშე იდგა და მებაასებოდა!

ამაზე უფრო საკვირველი სასწაული განა კიდევ შესაძლო იყო?

— ღმერთო! ნუ თუ ეს დასაჯერებელია? — წამოეძიახე მე.

— როგორც ჰენდავთ! — მიპასუხა ევტერპამ.

— მერე, რამ ჩამოგაგდოთ აქ, ჯერ ჩვენს ქვეყანაში და შემდეგ ამ სარდაფში?

— ეს გრძელი ამბავი გახლავთ.. — ათრთოლებულის ხმით წარმოსთვის მან და თვალები კვლავ ცრემლით აევსო! რამ ჩამომაგდო? სირცხვილმა...

ევტერპამ ვეღარ შეიკავა თავი და ხელ ახლა გულმოსაკლავი ქვითინი დაიწყო.

როგორც იყო დავამშვიდე და სკამზე დაესვი. ეს მოულოდნელი და საოცარი ამბავი თან და თან უფრო საინტერესო ხდებოდა და მეც აღარ მოვეშვი მის, სანამ არ ვამბომინე დაწვრილებით.

ევტერპამ დამაკეტინა ეარი და დაიწყო:

(გაგრძელება შემდეგ №-ში)

თაგუნა.

## ქ ე ქ ა ნ ჯ ა ლ ე ბ უ ლ ი ს ლ ე ქ ს ე ბ ი .

ნანი, ნანა, ნანი, ნინა....

რაღაცამ ჰეკვაში მირქინა...

თლად გაგიედა ეს ქვეყანა...

ნეტავ აქ რამ მოიყვანა

მოსკოველი არტისტები,

მე მას შემდეგ ვლელავ, ვკვდები,

ვიცი, გული გამიაკდება...

ვხედავ, თავში ტვინი ტყვდება...

ნანი, ნანა, ნანი, ნინა...

შამომიჩნდა ჩემი თინა,

არც დღით, არც ღამით შაძინა,

ხან ალერსით მომეფინა,

ხან გაიძურ-მოიწყინა,

სთქვა; თეატრში მიდის ზინა,

ქეთო, კოტე, აგრაფინა, მთელი ხალხი, თლათ მილეთი,

უსათუოდ შენ ბილეთი

ჩემთვისაც უნდა იშოვნო,

და გული არ დამიღონო,

ნუ იცი გატეხა ხათრის,

მოსკოვის მხატვრულ ტეატრის

მსახიობთა გასტროლები,

არ ვნახო, არ გებრალები?

ასე, სულის ორეულმა,

თვალებზე ცრემლ მორეულმა,

სურვილებით განატაცმა,

(ამ ღროს კოხტა და წარმტაცმა)

ბილეთისთვის გამამგზავრა,

დაივიწყა რაც იჯავრა,

და მიეცა მას იმედი...

მაგრამ რომ არ სწყალობს ბედი?

ვის არ ვსთხოვე, არ მივმართე...

ხელი ვერსად გავიმართე...

ვიტყვი, ბეკრგან კი წავწყდი,

(გამხელისთვის თუ არ წავწყდი)

ბილეთს ყიდევნ რაღაც ფრთხილად...

მივედი და ვსთხოვე ტკბილად...

თუ გაქვს ძმაო ჩემი ხათრი,

გვიბოძეთ ამფითეატრი!

— რამდენი ვსურთ? — ორი ცალი!

(მუხლმა დამიწყო კანკალი,

ფასს მეტყოდა, ვიცოდი ძვირს,

მოლოდინში ვიჩქმეტდი ცხვირს).

— გაბოძეთ სამი ათასი!...

უცებ მოთმინების თასი

ამევსო და შევუკურთხე:

თფუ, თქვენ!.. ვსთქვი და მივაუურთხე,

და შინისკენ გამოვბრუნდი,

ხელ ცარიელი დავბრუნდი,

თინას უთხარ: ვეთაყვანე,

მწუხარება გადიტანე,

გაყიდულა ბილეთები,

ჩემს სიყვარულს გეფურები.

ერთიც არსად იშოვნება,

(თავს ტყუილის მივეც ნება

თქვენგან გამხელის არ ველი)

თინას სწვავდა სევდა მწველი,

გაწყრა, ზურგი შემაქცია,

ბევრი ცრემლი დააქცია,

ზოგი ღვარად, ზოგი ცვარად.

(არც შეიძლება სხვა გვარად)

ამ ღროს მეც თავს ვემუქრები:

ნეტავ, რატომ არ ვაკერები,

რომ არავინ თანამიგრძნობს,

ვერვის ვიცნობ მსხვილს და საგრძნობს,

ვინგებ ხელი გამიმართოს

(ეს ხათა არ დამემართოს)

ესთქვათ, კრება დამფუძნებელი  
არის მეტად მიმზიდველი...  
ბილეთს ჩე ამაოდ ველი,  
აღარ მიმიწვდება ხელი...  
ქვესტორი არ თანამიგრნობს,  
აღბად, კარგად რომ ვერ მიცნობს,  
დამფუძნებელ კრების ცოლებს,  
მათ დებს, მაზლებს, რძლებს ბიცოლებს  
ბილეთებს სწრაფლ დაურიგებს  
(საქმეს ასე გაარიგებს)...  
არც სხვა მწყალობს, თუნდაც  
ბევრთან მომივიდა შეხლა ეხლა  
მოსკოველ არტისტთ გასტროლი  
გახდა ჩვენთვის შემაძრწოლი...  
აგვიჯანყა დები, ცოლი...  
თუ თეატრის კომისარი  
გწყალობს, საქმე ძმავ ის არი.  
ბილეთების შიში ნუ გაქვს...  
ის ყოველთვის შენ დროზე გაქვს.  
ანდა, ასეთ კრიზისის დროს,  
სჯობს ემოყვრო სამინისტროს,  
ის ბილეთებს ვინაშილებს,  
არასდროს არ გაგაშილებს  
ჰო, და მე და ჩემი თინა,  
სწორედ ამან მოგვაწყინა...  
ნანი, ნინა, ნანი, ნინა...  
დავიქანცე... პევა მეტყინა.

## II.

იხრი, მიხრი, იხრი, მიხრი,  
თუ კი დამძლევ, ქედს რად მიხრი...  
ხორცს გააქრობს ხორცის ნიხრი.  
მტანჯავს ამის დარღი, ფიქრი,  
ხორცი რომ არ იშოვნება,  
ყასაბები გიფ-თავ-ნება...  
ვერ მოხარა, ვერა, ნიხრმა...  
და უხორცოდ დავჭრი მე ყრმა.  
ჩამოვხმი... მწამს დავჭრებები.  
ჰე, ყასაბნო, თუ მოვკვდები.  
ნახეთ მაინც, აბა ნახეთ...  
თავს ვიკვებავ ისპანახით,  
წიწმარტითა და ტარხუნით,  
თვის ბოლოკით და დანდურით,  
ვიცი, გულში კი მემდურით,  
ძირს სუკები და ხაშლამა.  
(ჩემს ბიჭს უყვარს შაქარლამა)  
ძირს არტალა, ჩილალაჯი!  
ნაკლები გვაქვს ეხლა ხარჯი,  
არ მოგვდებით ჩეენ შიმშილით,  
ხორცეულსა ვსცვლით მწვანილით.  
პირს არ ვიბან ყოველ დილით,  
მე კბილის ფხვნილს ვწერგავ კბილით  
კი ვერ მნახავთ შენაპუდრსა

ფუტურისტო! შენა პუდრსა  
რატომ ხმარობ, რატომ იფრქვევა,  
მე არც ეს მშერს და არც ისა...  
მხოლოდ პუდრი მაქვს ცარცისა  
დავამზადე თქვენთვის კერძოთ,  
მინდა ყველას რო გიკერძოთ,  
ყველას გხვდებათ თქვენი წილი,  
სახეზე რომ თეთრი ფქვილი  
კოხტადა გაქვთ შეფიფქული,  
ვიშ, რა ეშით მიძგერს გული,  
სილამაზით ხართ შემკული...  
ასე შვენის პოეზიას.  
არ ეტრფოდა პო აზიას?  
ერთი ბიჭი დღეს ას იას  
შესთავაზებს აღვასიას  
აქ, რუსთაველის ქუჩაზე...  
მალე ავალთ ალუჩაზე,  
მალე იქნება, სულ მალე  
მუავე და ქორფა ტყემალი,  
ხორცი სულ არ დაგვჭირდება..  
სიცოცხლე არ გავირდება.  
არ იქრობს ბაგრატია  
დღეს ჩეენი დემოკრატია.  
ჭკუა ასე გამეზარდა,  
თავშიც აღარ დამეტია,  
თქვენ ვიბოძებთ, რაც მეტია...  
შეიდჯერ ორი ცამეტია...

## II.

ბრეტის ბრეტი... მეტის მეტი...  
ვის რა ვინდა ამის მეტი...  
სიცხემ დამიბნია რეტი...  
ტვინში მარტყამს რაღაც კეტი...  
არც ნაკლები და არც მეტი...  
უნდა გითხრა ძმავ, სეკრეტი:  
გახსოვთ, გამოსცეს დეკრეტი,  
(მო, შენ უყრთან დაგხრები,  
მისმინე არ გრძასხრები)  
მოვსპოთო ტკბილი ნამცხვრები;  
პონჩიკ-ტრუბოჩქ-კულიჩ-ტორტი...  
მას მერმე მკლავს ამის დარღი,  
რომ ცულლუტი კანდიტერი,  
ფქვილისა და შაქრის მტერი  
თავის ძევლ გზას უარს არ ყოფს  
და ტკბილ ნამცხვრებს ისევ აცხობს.  
ზოგი მორცხვად სდებს შუშებში.  
(როცა დავდივარ ქაჩებში,  
ნერწყვი მაღება ტუჩებში)  
ზოგი მალივს, დახლს აფარებს,  
შეხვალ, ჩემათ შეგაპარებს,  
დეკრეტი რჩება დეკრეტად...  
ამას შენ გეტყვით სეკრეტად.



უფად იქცე, მექი-გვრიტად...  
— ქრისტე აღსდგა! — ქეშმარიტად!

## IV

ალა, ბალა, ალა, ბალა,  
გაქრა საღლაც ხათაბალა.  
ხათაბალა კაცს შეემთხვას,  
მეც მსმენია ეს, შენც და სხვას,  
მაგრამ ვფიცავ მე ფუფალას,  
ხათაბალა ხათაბალას  
რომ რამე დროს შემთხვეოდეს,  
არ მსმენია არასოდეს  
სად წავიდა ხათაბალა?!  
იყო იგი ალა-ბალა!  
ეხლა მითხრეს: ხათაბალა  
არა, თლად კი არ გამქრალა,  
თურმე იმას შეილი აპყვა,  
და იმის შობას გადაყვე,  
მაგრამ შეილი ეშვა ვაუი,  
მისი მოყვრების რიერაუი,  
არის ცელქი, მხიარული,  
თურმე კი უჭირს სიარული  
და ნამეტანს იგვიანებს...  
მაინც მოსწონს მისიანებს.  
და მონათლეს იგი ხელად —  
და უწოდეს მას სახელად.  
რაც წინაპარს ერქვა ძველად  
(სთქვეს, მას ჰგავსო უეჭველად)  
ჰო, უწოდეს მას „მათრახი“  
არაყის წილ იმათ რახი  
გვიძლვნეს, თავი იმათრახეს,  
თვის ნაყოფის ნაცელად რა ხეს  
სურს მოისხას სხვა ნაყოფი,  
იგი არის ავათმყოფი,  
რახა, რუხი, რუხი, რახი  
ხათაბალამ შვა მათრახი  
მაგრამ ამას არენ შიშობს,  
ვინ უწყეს მათრახი რაღასშობს.

## შექანჯალებული.

## ქ ვ რ უ მ ი.

ნეტავი გამაგებინა, რომელმა ახირებულმა მეცნიერმა სთქვა: „ეძიებდეთ და ჰპოებდეთ“. ამას კი ვიტყვი გადაჭრითაც და კატეგორიულადაც, რომ ეს სიტყვები ჩვენი ღვთაებრივი სოლომონის ზეგეს არ ეკუთვნის. ის მისთვის, მეტი რომ არა გათქვათ, ერთობ მსუბუქია.

მართლაც, ამ სიტყვებში იოტის ოდენა სიმართლე არ არის, თორემ ამდენი ძებნის შემდეგ ეს

ოხერი ქვორუმი ხელის გულზე მეყოლებოდა და-მული. რამდენი ხანია მე მას დავეძებ და ვგრძნობ, რომ რაც მეტს დავეძებ, მით უფრო ვშორდები, მას.

სასიამოვნო მოვლენად ჩაითვლება მხოლოდ ერთი გარემოება. სახელდობრ ისა, რომ მეძებართა რიცხვი მატულობს, მე მარტო ობლათ აღარა ვარ. აღტაცებით წავიკითხე პატივცემული ქალაქის მოურავის მიმართვა თფილისის ხმოსნებისადმი. ბოროტმოქმედებათ ჩამეოვლებოდა ეს მოწოდება მე ჩემი მკითხველებისადმი დამემალა. აი ისიც:

„თფილისის ქალაქის ხმოსნები! საფუთო გადა-სახადის საკითხი ქვორუმის უქონლობის გამო, ამ თვე ნახევრის განმავლობაში სამჯერ დასმული საბჭოს დღიურ წესრიგში, გადაუჭრელი დარჩა. ამის გამო ქალაქის სალარო ყოველდღიურათ 100000 მანეთამდე ჰკარგავს და სხვა. (გაზეთი „ერ-თობა“).“

თქვენ გეხსომებათ ჩემი წუთიერი გატაცება, როცა ქვორუმად ბ-ნი ვრ. ვეშაპიძე მივიჩნიე. ჩემი შეცდომა სულ მალე გამოაშკარავდა და ყოველივე ეჭვს გარეშე გახდა, რომ ვეშაპიძე სრულიადაც არ იყო ქვორუმი.

დღეს ასეთივე გადაჭრით შეიძლება ითქვას რომ ქვორუმი არ არის არც პატივცემული მოურავი თფილისისა, ბ-ნი ბ. ჩხივიშვილი, ვინაიდან ისიც თურმე თვე ნახევრის განმავლობაში გაცხარებით ეძებს ქვორუმს, რომელსაც ქალაქის სალაროდან ყოველდღიურათ 100000 მანეთი გააქვს.

მე წინათაც დარწმუნებული ვიყავი, რომ ეს ქვორუმი ჩვენი რესპუბლიკის დასასჯელად ჰყავდა მოვლენილი ქვეყნად ღმერთს, (სწორედ ისე, როგორც საბჭოთა რუსეთის ამოსაგდებათ მან მკენარი გააჩინა) მაგრამ ვერსადროს ვერ ვითიქრებდი, თუ ქვორუმი ქურდი იქნებოდა. ეს ცნობა ჩემთვის სულ ახალი ცნობაა. დარწმუნებული ვარ თქვენ ადვილათ შეგიძლიათ წარმოიდგინოთ ის გულისწყრომა და ოშფოთება, რომელიცამ საარაკო ცნობაც ჩემში გამოიწვია.

დღეში 100000 მანეთი!!

თუ არა ვცდები თვე ნახევარი თითქმის 45 დღეს შეაღვენს. ამგვარათ ამ ხნის განმავლობაში ქვორუმს ქალაქის სალაროდან გაუტანია ოთხ ნა-ხევარი მილიონი მანეთი.

მართალია, ოთხნახევარი მილიონი მანეთი თავის თავად არაფერია, უბრალო გროშებია, მაგრამ საქმე თანხაში კი არ არის, არამედ პრინციპშია. ანდაზა აშკარათ ამბობს; „ნემსის ქურდი და აქლემის ქურდი ორივე ქურდიაო“ სრული ქეშმარიტებაა!

ამ ჩემს მოსაზრებას რაოდენათმე შოურავის მოწოდებაც ჰყენს ნათელს.

მოწოდების ავტორს ბ-ნი ქვორუმი არა თუ



პატიოსან კაცად არ მიაჩნია, პირიქით იფი მას უსულო არსებათა რიცხვში შეუტანია და „ქვორუმის უქონლობაზე“ ლაპარაკობს.

როგორც ხელვთ, ქვორუმის ძიების საქმე ახალ მიმართულებას იღებს. მას სისხლის სამართლის საქმე ბრალდება და ცხადია, ბ-ნი ფარულია სათანადო ზომებს მიიღებს მისი ვინაობის გამოსარჩევით და აგრეთვე მის აღმოსაჩენათ.

მე მაკვირვებს და მაშფოთებს აგრეთვე ჩენი დემოკრატიის გულგრილობა.

კაცო, თუ ეს ქვორუმი საბოტაფნიკიც არის, ქურდიც არის, ბალშევიც არის და ჩენი დამოუკიდებლობის მოსისხლე მტერიც, რაღაც ირჩევდენ

ყველა დაწესებულებებში ასეთ სახელ გატეხილსა და საეჭვო ადამიანს?

4½ მილიონი თვე ნახევარში დაუკარგავს ქალაქის სალაროს; ვინ იცის რამდენი ზარალი მიაყენა დამუქდნებელ კრებას, ერობებს, ჯარსა და გვარდიას? მაგრამ წარსულს ვინ იდარდებდა, რომ მომავალში მაინც ვიყოთ მისი ბოროტ-მოქმედებისაგან დაზღვეული. ამ მხრივ კი სანუგეშო ნიშნებს ვერაფერს ვხედავ.

ერთად ერთი იმედი ბ-ნ ფარულიაზედ არის და ვნახოთ!

მორიელი.

## სამი ქალი.

ბათუმს მიდის სამი ქალი და მხადება აქვთ ფიცხელი...  
ერთმანეთს ეუბნებიან: „მოგიმართოს ღმერთმა ხელი...  
ნატანების „სტანციაზე“ აგაშოროს საზღვრის მცველი,  
რომ მშვიდობით გაიტანო ქათამი, თუ გოჭი, ყველი...  
შენ რა გიჭირს ბერა, ქალო, ამ საქმეში აწ ხარ ძველი  
და მე თუ რამ გამიჭირდა, იმედი მაქვს, დავ, მიშველი.  
ქა! რას ამბობ, გენაცვალე, გაჭირვებას მოწყდეს წელი,  
იმას შენთან რა საქმე აქვს, არ გაგწირავს ღვთისმშობელი.  
შენ რომ ფიქრობ, იქ გატანა არც ესოდენ არის ძნელი,  
შენი ენა და სიტურფე, გეტყვი, არის შენი მხსნელი!  
მაგრამ მაინც მაგ „შლაპაში“ ჩადე სამი-ოთხი ყველი,  
დიდია და სრული არის, იქ არ უშვეს არაფერი.  
ამ კალათის გატანა კი ადგილია, თუ რომ მცველი  
ცოტა განზე გაიტყუე, შეაპარე თვალი მწველი.  
შენ კი უბეში ჩაიდე, წააფარე ბამბა თხელი,  
რომ უშნოდ არ აიბურცოს და არ იქმნეს შესამჩნელი.  
გარეგნობით თავს ვერ იქნებ, არც ენა გაქვს ისე მჭრელი,  
მაგრამ იცი ჭყავა-გონებით ხერხი, ყველგან შესაფერი.  
— ვიცი ქალი! ხამი არ გარ, ჩემგან გლახას ნურას ელი.  
რაც იქით აქვთ დავდივარ შესრულდება აგრ წელი;  
ან რა არის აქ საძნელო, თუ გივარგა ფეხი, ხელი,  
მხოლოდ ყველგან ოსტატურად დროზე უნდა გამმა, ქსელი.  
ეხლაც ლხინი მანამდის გვაქვს, სანამ იქ ზის ინგლისელი,  
სანამ ყოველ წახლისათვის „პროპუსკი“ გაქვს საშონელი;  
თორემ როცა იქ ჩენები შევლენ დღე მოვვივა ბნელი...  
ეხლა დროს კი ნუღარ ვკარგავთ, გავამზადოთ საქონელი—  
ბათუმს მიდის სამი ქალი, ფაცი-ფუცი აქვთ ფიცხელი.  
ერთმანეთს ეუბნებიან; „მოგვიმართოს ღმერთმა ხელი.  
ნატანების „სტანციაზე“ აგაშოროს საზღვრის მცველი,  
რომ მშვიდობით გავიტანოთ ქათამი, თუ გოჭი, ყველი“.

ტუზი.

# ბ ა ქ ს ა.

„... კამების ხორცი, -რის ოცდაოთი! ?  
 კულში რომ ვდგევართ მთელი საათი? ..  
 ა, აქ არის თურმე ავენტი,  
 ნიხრის საბუთი და არგუმენტი;  
 აღდგომის კვერცხი თუ დაგვიძირდა,  
 სულაც არ შეგვხვდა, არ გაგვიკვირდა,  
 მაგრამ აქ ვხედავთ გატეხას ნიხრის,  
 სასწორიც მუდამ იქითკენ იხრის! —  
 რათ არ ინებებთ რაიმე ზომას?  
 — შენ ფეხს აბიჯებ ნეიტრალ ზონას.  
 — არა ბატონო, ჩვენ გვინდა ტაქსა...  
 — ძალიან ჰერვხარ შენ ავაზაქსა.  
 — რა ბრძანებაა, თქვენ სცდებით, სტუთ!

— შენ ხომ არ გინდა პორტფელის ყუით....  
 — თქვენ, მოქალაქე, ნამდვილათ ვიქრის.  
 — ჩუ, შე თავხედო, ძმა ვარ მინისტრის  
 და შენ მასწავლი რას ჰქვია ტაქსა? ..  
 ხალხი შეშინდა და დაიქსაქსა...  
 მარტო გოგია ვით მავნე ტიპი,  
 დაფიქრებული როგორც ელიპი,  
 და მეამბოხე თვით ოქმის ძალით  
 კომისარს მისცეს, გაჟყვა ჩინჩილით...  
 ყასაბი ამბობს: ვინ ტუტუცია  
 ეს დემოკრატი კონსტიტუცია!  
 მინისტრის ძმაო! .. ვაა, მამაო,  
 ჩვენთვის კეთილი, სხვისთვის ამაო...  
 მაღა! — იფ, კუსოკ! .. თელეთსა ვფიცავ,  
 აგნტზე კარგათ ტაქსასაც ვიცავ!

ვინტარი.

## Perpetuum mobile



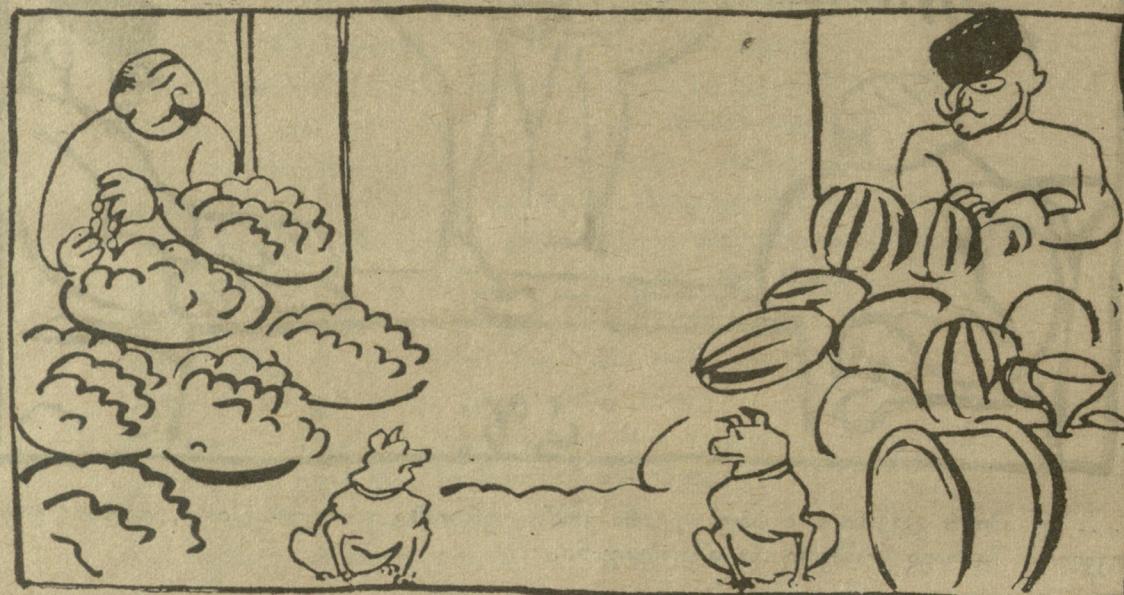
..... და ამიერ კავკასიის რესპუბლიკათა კონფერენციაზე როგორც იყო, დიდის გაჭირვებით,  
 საქართველომ შეარიგა სომხეთი და აზერბაიჯანი.



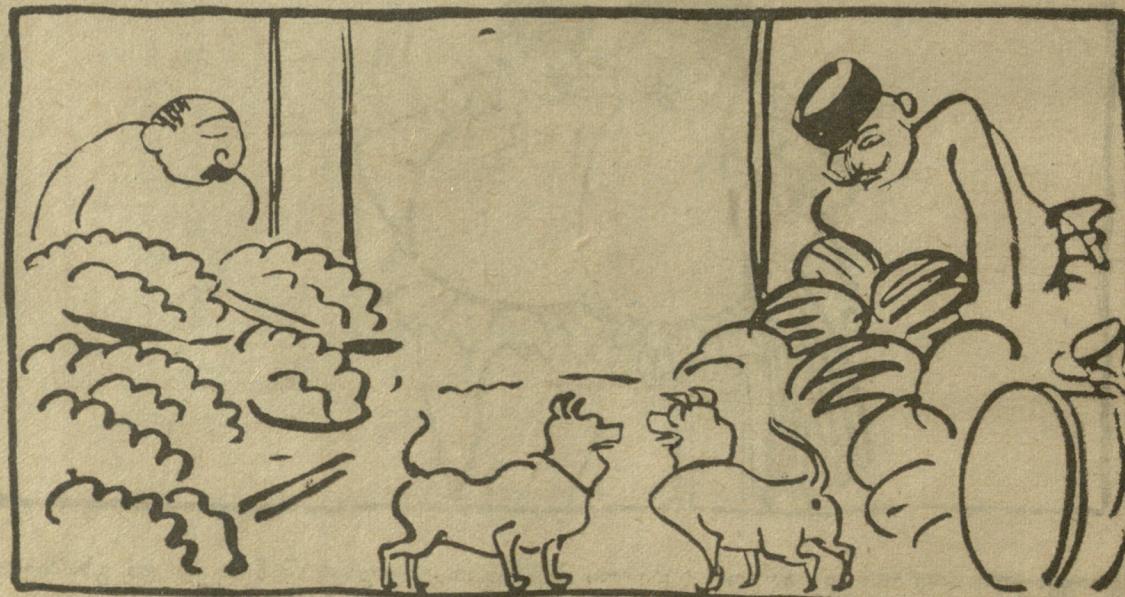
შერიგებული პოლოსა და ახმედა ტკბილის მუსაიფით წავიდნენ შინისაკენ და გზაშიერთმანეთის  
 შეს ჰეთიცულობდნენ.



— მშეიდობით, ჩემთ პოლოს! მე აქ შევალ, ჩემს დუქანში!  
უთხრა პოლოსას ახმედამ და ხელი მაგრათ ჩამოართვა.  
— მშეიდობით, ძვირფასო ახმედ! — მეც აი, აქვე მივდივარ, ჩემს სავაჭროში, შენ პირდაპირ, —  
უთხრა ახმედას პოლოსამ და ხელი მაგრათ ჩამოართვა.



პოლოსა და ახმედა არხეინათ დასხლნენ თავ-თავიანთ დუქანში. ან კი რა ჰქონდათ საზრუნავი:  
ამიერიდან ისინი საუკუნო მეგობრები იყვნენ.



პოლოსას ძაღლი ჩიშმარიტა და ახმედას ძაღლი ალაბაშა ერთმანეთს შიუახლოვდნენ და ლრენა  
დაუწყეს: პოლოსამ და ახმედამ ყურები დაცევიტეს.



ჩიშმარიტა და ალაბაშა გააფთრებით ეცენ ერთმანერთს და დაუნდობელი ჩხუბი გააჩაღეს.

პოლოსამ და ახმედამ ხელში კეტები აიღეს და გმოვიდნენ ძალლების გასაზავებლად.

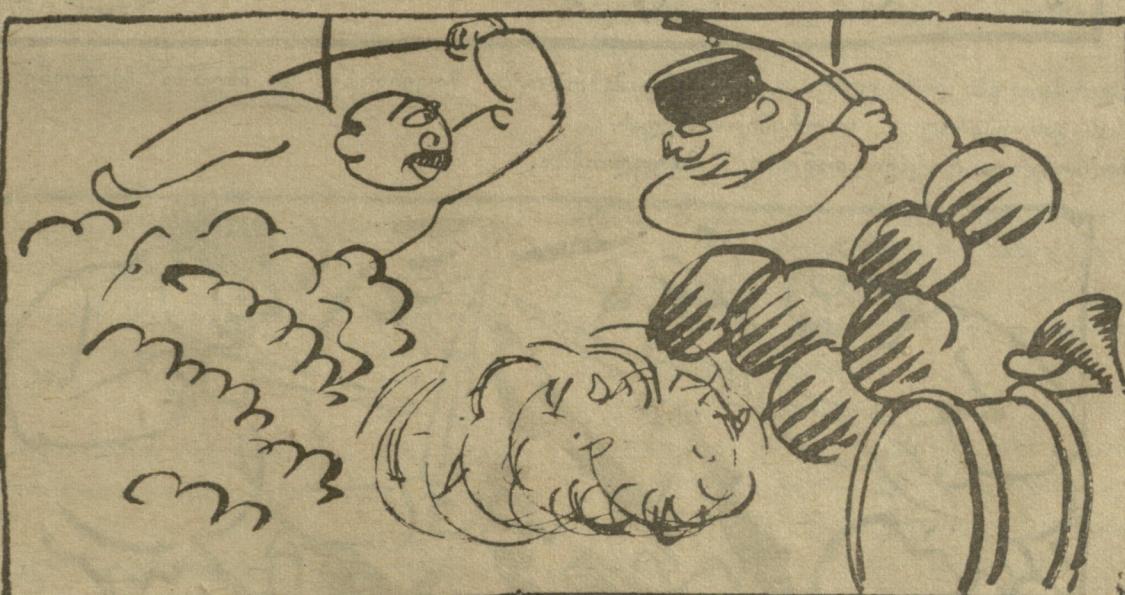
— რა ავი ყოფილა ეს შენი ძალლი ახმედ-ჯან! — ეუბნებოდა პოლოსა ახმედას: რას ერჩოდა, ეგრე უმიზეზოთ რომ ეცა ჩემ ჩიშმარიტას?

— შენ ვერ დაგინახავს, პოლოს-ჯან, — უპასუხა ახმედამ: პირველად შენი ძალლი ეცა ჩემს ალაბაშას.

— როგორ თუ ჩემი? არა გრცხვენიან ტყუილისათვის? ეს ყველამ იცის, რომ შენმა დაიწყო, — გაჯავრდა პოლოსა.

— შენ კიდევ არ დაანებე თავი შენს ფლიდობას, პოლოს?

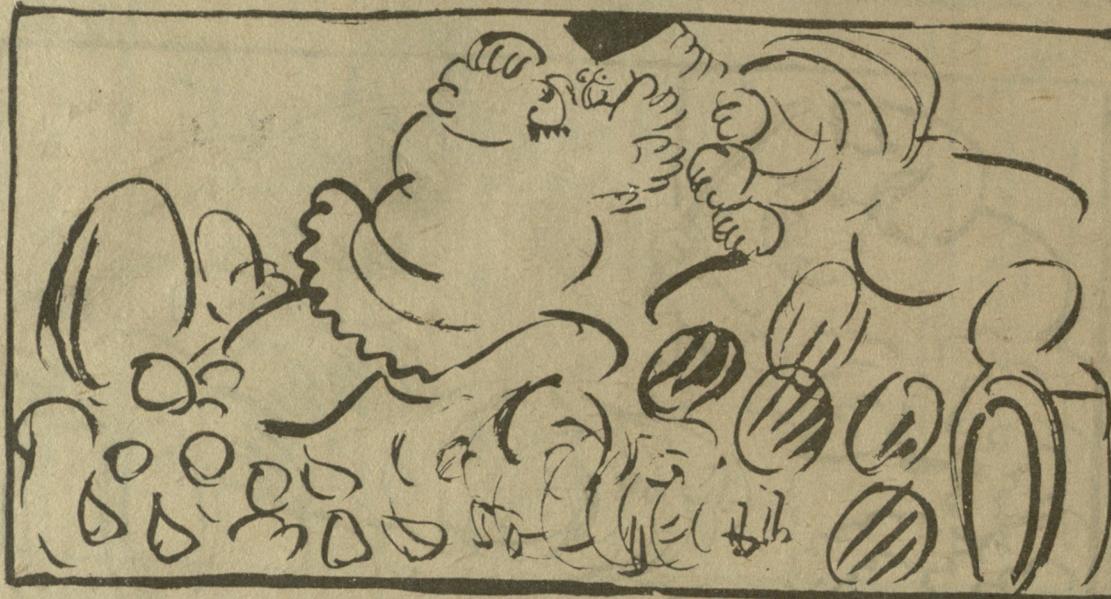
გაურისხდა ახმედა: ჩემი თვალით რომ არ მენახა, როგორ მიეპარა და უკბინა შენმა ჩიშმარიტამ ჩემს უდანაშაულო ალაბაშას, მართლაც დაგიჯერებდა ვინშე!



კამათმა და დავამ სხვა-გვარი ხასიათი მიიღო და პოლოსამ და ახმედამ კეტები ერთმანერთს დაუშინეს.

— თათრება დამესხენ! მელავენ! — დაიპლავლა პოლოსამ.

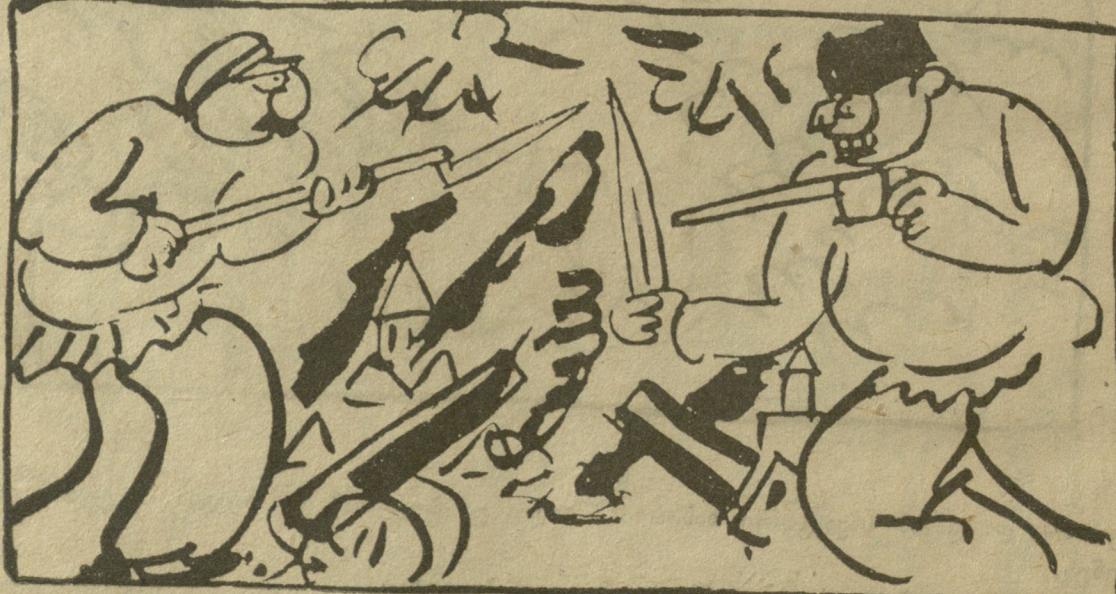
— სომხები მომიხდნენ! მომკლეს, — დაიღრიალა ახმედამ...



...და მეგობრები ერთმანეთს ყელში სწვდენ დასახრჩობათ.



მდგომარეობა გართულდა. ყვირილზე მეზობლები მიცვიდნენ და ჩეუბში ჩაერივნენ: სომხები პოლოსას გამოესარჩილენ, თაორები — ახმედას. მოჩეუბართა რიცხვი თანდათან მატულობდა.



საქმეში სამხედრო ძალაც ჩაერია და გაიმართა ომი აზერბაიჯანსა და სომხეთს შორის. ყველ-

გან  
ინგრეოდა.

ერთად ერთი იმედი და გამოსავალი კონფერენცია იყო და საქართველოს წინადაღებით კვლავ შეიკრიბა ამიერ კავკასის რესპუბლიკათა კონფერენცია.



.... და კონფერენციაზე ორგორც იყო, დიდის გაჭირვებით, საქართველომ შეარიგა სომხეთი და აზერბეიჯანი.

## მაძებარნი.

სურათი თფილისის ცხოვრებიდან 1 მოქმედებად:

მ ა ქ მ ე დ ნ ი :

არტაშა — (სომეხი, ზეზე მოვაჭრე).

გრიშა — (სტუდენტი).

გოგილა — (ჩოხოსანი).

სერგო — (ჩოხოსანი).

კოლია — (ყოფილი აფიცერი).

შალვა — (ევროპიულ ტანისამოსში, სტუდენტი)

ლადო — (ჩოხოსანი).

(სცენა წარმოადგენს რუსთველის პროსპექტის შეა ადგილს—ლაინის წყლის სასმელ მაღაზიის წინა ტროტუარს. დილის თეთმეტი საათია. აქ-იქ დგანან ახალგაზდები ჯგუფ-ჯგუფად და კამათობენ, ოხუნჯობენ. შალვაც ერთ-ერთ ჯგუფის ახლო სდგას და ყურს უგდებს).

გოგილა. (დაინახავს შალვას) სადა ხარ, კაცო? გუშინ აქ თოხ საათამდი გიცდიდი! ძმარა, ასე არა გამოვა-რა...

შალვა. გუშინ, ღმერთს გეფიცები, ისეთი სა-ქმე. შემხვდა, რომ იმის დატოვება ყოველად შეუ-ძლებელი იყო!... შენ რა ქნი?

გოგილა. მე კი არა, შენ რა ქნი? მიაქვს იმ კაცს, თუ არა?

შალვა. რა ვიცი, მოვკვდი ლაპარაკით და მა-ინც არ გვიმატებს. თოხი ათასი ძეირია... უკა-ნასკნელი ფასიო!

გოგილა. ჰე... უკანასკნელი ფასი. უკანას-კნელი ფასი... კაცო თოხზე ნაკლები რას გვიზამს? იმ სამინისტროს კაცს ხო მიაქვს სამი, ხუთასიც—იმას და ხუთასი მანეთი თუ ჩეენ თრმა არ დავიტოვეთ, სხვისთვის ხომ ვერ ვიშრომებთ?

შალვა. რა ვიცი... იმ თხერმა შემაშინა; სამ ათას მანეთად, რამდენიც გინდა მოაქვთო, აქეთ მე-ხვეწებიანო... თუ დღესვე არ მოვრიგდით, მგონი ისიც დაგვეკარგოს!

გოგილა. ეხ, ძმო, არ მუშაობ, არა! ასე რა გამოვა?

შალვა. გოგილ! თუ ძმა ხარ, ტყუილი არ იყოს! კიდევ იმ კვირია რო მოვკიდა, ისე არ დაგვემა-რთოს... ხომ არის ნამდვილი რაზრეშენიერი?

გოგილა. ეხ, შენ დაიწყებ ახლა კიდევ... რო ვამბობ, მაშასაჭამე არის... შენ ეს მითხარი, დღე-სვე გავათავებთ ვითომ?

შალვა. აი, საცაა მოვა ის სომეხი... კაცო, მე კიდევ ის გაშინებს: ვაი თუ რაზრეშენიერ კიდევ ..

გოგილა. კაცო, შენ რა გინდა? თუ გინდა ყა-ლბიც იყოს საბაჟოში ხო იცი ზოსიმიჩიდან დაწ-ყებული კასირამდე ჩეენი ხალხია, რაც მინდა იმას გავაშობიერ.

შალვა. რავა საბაჟო?

გოგილა. ტამოენა, კაცო ტამოენა!.. უკიჩმებთ და მორჩია და გათავდა! აბა მე ერთი თუთხმეტი წუ-თით სამინისტროში შევირბენ, შენ აქ იყავი... უთვა-ლთვალე, ეგბი რამე გამოჩნდეს ახალი. სომეხი თუ მოვიდეს, უთხარი, ნოხის რაზრეშენიერ თოხათას



მანქოზე ნაკლებ ვერსად ვერ იშოვი ტყუილად თქმა.  
და ცოტა მოაჩვულე, ჩაგონე...

**შალვა.** კარგი, მაგრამ სამინისტროში ახლა რა მი-  
გარდენებს, საცაა მოვა ის.

**გოგილა.** საქმე მაქვა! კონიაკის რაზრუშნივ  
ჰქონია ერთ კაცს ბათუმს გასატანად, მუშტარი  
მყავს და ბლობა ჩამოვრჩები, ნაღდი საქმეა. აბა მაშ  
ასე, ცერეზ 10—15 მინუტა ა ვძეს! (წავიდა)

**შალვა.** ხოрошо! (დასეირნობს მარტო)

**ლადო** და **სერგო.** (ხელგაყრილნი მოსეირნობენ,  
გაქტოდებიან ლალის შესავალ კარებთან)

**ლადო.** რა ქნი წუხელის კლუბში სერგო, წა-  
აგვ?

**სერგო.** (დამშვიდებით) თვრამეტი ათასი.. ჰე,  
კაცო თოხმოც ათასამდე ვიყავი მოგებული და...

**ლადო.** ვერ ისწავლე, ვერ ისწავლე ჭკუა სე-  
რგო ლმერთმანი! კაცო რო მოიგებ 10—20 ათას  
უნდა აღგე ხოლოე! მორჩა და გათავდა!..

**სერგო.** ეხ, აღგე, აღგე, უნდა ავდეგ მაგრამ მე  
მინდა ბლობად ჩავიდა, იმდენი რომ წამომადგეს  
რამეში... საქუთარი საქმე მინდა დავიწყო, თორებ  
მომქლა კაცო ამ სხვის საქმეებზე ჩატანა-ხეტიალმა,  
ასში რო ერთი გამოვიდეს და გაკეთდეს დიდი ჩე-  
მო ლადო! გუშინწინ იყო მგონია, ჰო, გუშინწინ,  
ვდგევარ აქ, მორბის ჩვენი ხოჭოლაძე. „რა ამბავი?—  
არიქა სერგო, ათი ათასი ფუთი შაქარია გასაყიდი  
მუშტარი უნდა მოვდებნოთ“. რასაკვირველია, ვე-  
ცით აქეთ იქით და ბოლოს შიგ ქალაქში რო ვერა  
გავაწყვეთ-რა შეითან ბაზარში მოვაურცხლეთ! დიდი  
ვაი ვაგლაბის შემდეგ ვიღაც თათარი ვიშოვეთ, სულ  
პარტიობით წაიღებდა, წამოვიყენეთ თათარი, მი-  
ვიყანეთ იმ ხოჭოლაბის ნაცნობთან, იმ ნაცნობმა  
თავის ნაცნობთან გავიყენა დიდუბეში, დიდუბი-  
დან მივადექით შაქრის „ბატონს“. უკანასკნელმა  
დაგვიწყო: შაქარი გვაქვსო, ჩაგრამ თქვენთვის ბე-  
ვრი უთქვამთო, ათი ათასი არა და ხუთასი ფუთი  
კი შეგვიძლია მოვახერხოთ, მხოლოდ ისიც თხი  
კაცი არტელშიკებია ქალაქთა კავშირის საწყობისა  
უნდა შევიძმანაგოთო, თან ერთ წილს საწყობის  
კარზე მდგომი მცველიც წაიღებსო. ბოლოს რო ვი-  
ანგარიშე, თექვსმეტი იყო, გარდა შოფერისა, რო-  
მელსაც უნდა წამოელო საქონელი... ხე რომ თუ-  
ნდაც რომ გაკეთებულიყო ეს საქმე რა ხეირი იქ-  
ნებოდა... რისკი დიდი და მოგება უმნიშვნელო სრუ-  
ლიად!.. მოვა ის კაცი, ხუთი ვაგონი შაქარია, მე-  
ორე დღეს სამიო, მესამეს ერთი და ბოლოს არაფე-  
რიც არ არი თურმე. ეჭ, ძმაო მოვკვდი, გავთავდი  
ამდენი სირბილისაგან!

**ლადო.** სერგო იცი, დღეს გოგილა და შალვა  
ნობის საქმეს არიგებენ თურმე... ხუთასი ფუთის  
რაზრუშნივ უშოვია ვიღაცასთან...

**სერგო.** ხუთასი კი არა ათასი არ გინდა? უშო-  
ვნია?, ვის წუშოვია კაცო? ღმერთი გამიწყრეს თუ

მაგათ ჯერ იცოდენ, ვის ხელშია ის რაზრუშნივ.  
მაგათამდე კიდევ შეიდი კაცი იქნება იქეთ-აქეთ...  
ის იმას ეტყოდა, ეს ამას და არის ერთი გადაცემ-გა-  
დმოცემა და თან წამატება გზა-და-გზა და ბოლოს  
კი ხახა მშრალი რჩება ყველა!

**ლადო.** სერგო, შენ ხომ იცი ასეთ საქმეებს.  
ორი თვეა რაც მე თავი დავანებე-ღავიფიცე, ხო  
გახსოვს, მაგრამ ერთხელ კიდევ უნდა ვსინჯო? კაცო  
ამ დილით ალიონზე ჩემი სახლიცაცი, ახლო მო-  
უვარე, მომადგა სახლში. სიმიდი ჩამოუტანია სამი  
ვაგონი, ორსა; მოელის ამ ორ დღეში. უნდა არ-  
მენიაში გაიტანოს; ვერ მოვუწყობთ რამეს?

**სერგო.** (სერიოზულად) რამდენი უნდა გაიტა-  
ნოს?

**ლადო.** სულ თუ შევძლებთ-ხუთივე ვაგონი!

**სერგო.** (დაფიქრდება) გუშინ რო მცოდნოდა  
მოიცა! სიმიდი ხომ კარგია? სად აქვს?

**ლადო.** ტოვარნი ვაგზალზე. აქ რო გაიყიდოს  
ხომ იცი, არაფერი სახეირთა, როგორც მისთვის,  
აგრეთვე ჩვენთვისაც და თუ ამას შენ მოაწყობ, მი-  
ლიონების ანგარიშია, ძმაო, მილიონიბის!..

**სერგო.** აბა, წავალ, მგონი უნდა გავაკეთო,  
თუ არ გაწყრა ღმერთი... ერთ საათში მოვალ და  
აქ იყავი!

**ლადო.** კარგი, გენაცვალე! აბა შენ იცი სერ-  
გოჯან! (გაიარ-გამოიარს და თვალს მოავლებს შა-  
ლვას) ჰო, შალვა! მომილოცავს, მომილოცავს!..  
გავიგე, ნობის საქმე უკვე გაგითავებით, არა?

**შალვა.** ჰე, ჯერ სადა?.. ლადო, თხილის მუ-  
შტარი ხო არ გეგულება? ორი ათასი ფუთი აქვს  
ჩატანილი თურმე ზუგდიდის მოურავს, კარგი თხი-  
ლიცა და ფასიც არ არის ძირი-ტრისტა პატა-  
ცე-სა-პუდა და მასტერები.

**ლადო.** ძვირია! მაინც ვსინჯავ, გავიგებ!

**შალვა.** რავა, გყავს ვინმე?

**ართაშა** (ხანში შესული, ზეზე მოვაჭრე სომები  
დაინახავს შალვას და უსაყველურებს) ნუ, კაც დელა,  
შალოკოჯან? კიდევ ხომ არ მომატყუილეთ?

**შალვა.** ჩერტე დიდოები, ცრეს ამ ხელის მასტა-  
ცე-სა-პუდა და მასტერები.

**ართაშა.** მოსოროს! ფასი იცოდე, აი, მე  
და ჩემმა ღმერთი ახლა შემხვდა ერთი ნაცნობი,  
ტრი ტრისიათ რამდენიც გინდა იმდენია ნობის რა-  
ზრუშნიერ!

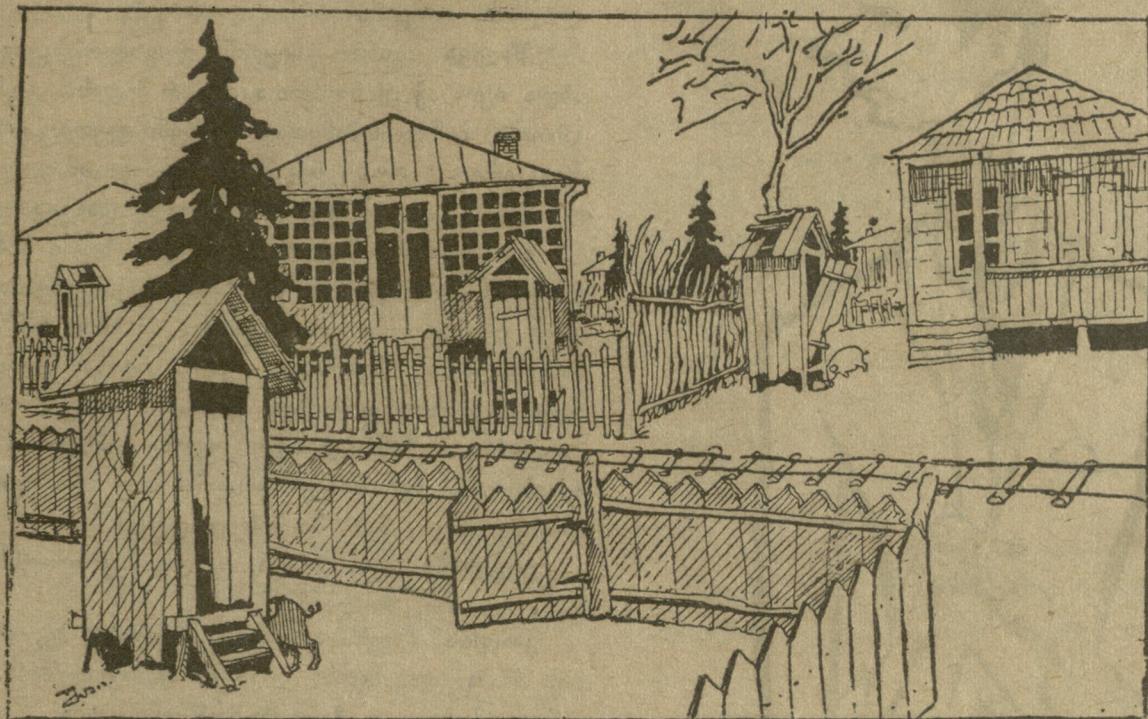
**შალვა.** (სხაპა-სხეუპით) ის ბატონო და მასტა-  
ცე-სა-პუდა და მასტერები არ გეგულება და მასტერები  
კავილი.

**ართაშა.** არა ძირიან, ის კაცი ისეთ რამეებში  
ძალიან ასტაროენია! სალიდნი ვინმეა ჩემმა მჩემ, ის  
ტყუილს არ მეტყოდა!..

**შალვა.** ბატონო, თქვებ რა გინდათ? ცრეს  
ამ ხელის მასტა-სა-პუდა და მასტერები.

## ფ რ თ ი

### ესნორი ხეროვანქლვანება



ქალაქ ფოთში, ყველა ეზოებში, ქუჩის პირას, საუკეთესო აღვრლის მოთავსებულია პატია სახ-  
ლები, რომელთა ლაზათი და სისუფთავე ხუროთმოძღვრების საოცარ მინაღწევათ უნდა ჩაითვალოს.

### დენიკინელთა გასცროლები



ფოთის ქუჩებზე ყოველ დღე იმართება ლტოლვილ დენიკინელთა წარმოდგენები რუსთავის ცხოვრე-  
ბილან.

დამფუძნებელი კრება.



**სერგო ქორელიანი.** დამფუძნებელი კრების ქვესტორი. ქართულ ფილარმონიულ საზოგადოების თავმჯდომარე. სახალხო უნივერსიტეტის თავმჯდომარე. პეტროგრადის მუშათა და ჯარისკაცთა საბჭოს თავმჯდომარე. ამერიკის კაცომიყვარე საზოგადოების თავმჯდომარე. სერგო შორის წითელი კაცომიყვარე საზოგადოების თავმჯდომარე. სერგო შორის წითელი კაცომიყვარე საზოგადოების თავმჯდომარე. ჩინეთის მეზრა-აშუმეთა სააქციო საზოგადოების „ბალ-ტუ ნი“. ს თავმჯდომარე. სახელგანთქმული სარდალი. დაიჭრა ქართველი თბილისში, ოზურგეთს რომ სამალთა ჯარი შემოესია. დაიჭრა აგრეთვე ჯარისანთა ოშში...

**არცაზა.** კარგი, ერევანსკზე ვიქნები, აი! (წავა)

**შალვა.** კეთილი, მы туда явимся через пол часа!

**გოგილა.** (მეორე გვერდით გამოჩნდება. დაღლილობა ეტუკბა).

**შალვა.** (განზე გაიყვანს გოგილოს) გოგლა, აი ახლა იყო აქ ის სომეხი აი, ეგერ მიდიო... (უჩვენებს თითოთ) სამ ათას მანეთად რამდენი ფუთიც გინდათო მოგცემთ, ვილაც ნაცნობს შეყრია ამ დილით და თუ ჩეხია არ ვუშველეთ, იუდე დავვეკარგება...

**გოგილა.** წავიდეთ, წავიდეთ, საქმე მზათაა... დღეს ან ავ შენდებით ან სულ დავილუბებით! (გადიან ორივე საჩეროდ. ხალხი ამ ხნის განმავლობაში ბლობად შეყრილა, აქა-იქ დგანან ჯგუფ-ჯგუფად და ლაზლანდარობენ. გამოდის კოლია-ყოფილი, ნიშანი კი აქვს გულზე სამხედრო სასწავლებლისა, შენიშნავენ კოლის თუ არა ეგიბებიან ათამდე კაცი, მათ შორის ლადოც)

**უველანი.** ჰო, კოლა, კოლია, კოლიუს!.. საიდან, როდის, როდის?

**კოლია.** (ხელს ართმევს უველას) ჰე, რა როდის ძმაო, დაგიხვრი კაცი იმ დასაქცევში!.. მოწყენილობა, კაცო მარა რა მოწყენილობა!.. მართლა უველამ ჩენებმა მოკითხვა დამაბარეს...

**ლადო.** სხვა, ქეიფის როგორაა? არის ძველებულად, ქუთაისურად?

**კოლია.** (ხელს ჩაიქნევს) საქმე არა გაქვს? სადა ის მამაპაპური ლხინი, სალილები, ვახშები? სიზმრადა გადაქცეული, სრიმრად!... ჩემის აზრით მაიც ქუთაისში რო მაძლარი იყო, იმას სჯობია აქ, თფილისში მშიერი დახტიალობდე!

**ლადო.** არც იქ გექნებოდა თუმცა თავსაყრელი!

**კოლია,** რატომ ძმაო? სახლი იქ მაქვს და კარი, საღილი, ვახშამი და ჩა ქე იყო და ნა პაპიროს მორ ჩამეკომინაციებია?

**ლადო.** სანდრო რას შობა თუ ძმა ხარ, სანდრო, ჲა?

**კოლია.** სანდრო ლეჩენუშია, ვერც კი მოვუსწარი! კომისრად თუ მის თანაშემწედ არის და ყელამდეა თურმე ჩაფლული ფულებში. ოცი ღდის წინად ოცდახუთი ათასი გამოუგზავნია სახლში.

**უველანი.** ბიჭო, ბიჭო?.. ყოჩალ, სანდრო! .

**კოლა.** ხალხნო ნოხი ჩამოვიტანე სახლიდან, ნ არშინი სიგძე, ოთხიც სიგანე, ნამდვილი ტექინსკია, ფასი ხომ არ დაეცა? მინდა გავყიდო!

**ლადო.** რა დაეცა? დაეცა კი არა დღე დღეზე გატულობს! ფუთი ნოხის რაზრეზენი ათხ ათასა-მდე ავიდა და თვით ნოხის ფასი აბა რა იქნება?

**კოლა.** მაღლობა ღმერთს! ჩაშ ხვალ ძალ ვყიდი ნახევარს ვხარჯავ საღილად. (უველას-გაეხადება)

**ლადო.** თფ! რას შემოვსძებთ!

**გრიშა.** (გრძნობით) ხვალ ხვალა, მაგრამ დღეს კი რა ვქნათ, ძმებო?



**შალვა.** კველაფერი გამოსწორდება!.. აი, წელან კაცი რო შემხდა, ნათესავია ჩემი... დამპირდა-ერთ კვირაში მოძარიგების სამინისტროში გიშვეი ადგიოსო! მაშინ მიყურე მე შენ!.. სუს ტყვის გავაძრობ... ჯავრს ვიყრი!..

**გოგლა.** რას ამბობ, მართლა?

**შალვა.** მართლა, მაშ?

**გოგ.** (გახარებული) ჰო, ჰო, რა ამბავი გვექნება, რა ამბავი გვექნება? შე ოხერო, რატომ მაშინვე არ მითხარი? წარმოვიდგინო შენ შიგ სამინისტროში მე კი გარედ!.. დედა, დედაა... რამბავი იქნება... რა მუშაობა გვექნება?.. შენ შიგნით, მე გარეთ, მე გარეთ, შენ შიგნით... ჰუ, ჰუ, ჰუ, რა მუშტრებს მოგიყვან?

**შალვა.** (ამაყად) შენ მე მაცალე, კაცი არ ვიქნები, ეს ჩერები, და ჩერები, იშვიათი არია, ჩემი თავიც მეტარება!..

**გოგ.** მეც შალვაჯან, ნუ თუ ერთ სახლს მე ვერ ვიყიდი?

**შალვა.** ნუ გეშინია, რასაც ვიშოვი, უშენოთ ხომ არაფერი იქნება.. შენ იქნები ჩემი აგნტი, მარტო შენ.

**გოგ.** კველაფერი კარგი, მაგრამ როდის მოხდება ეს სასწაული?

**შალვა.** ჩაქარა, ერთ კვირაში!.. (ვიუზა) გოგლა სამსახური სამსახურია, მაგრამ დღეს სამსახური დღეს არია, განვითარება!

**გოგ.** და! ვოტე ვიპრის! (გაიხედავს პირდაპირ) ეს, ვინ მოდიან? მგონი ამათ ვიცნობ! მოვლოთ ეგების!..

**შალვა.** (გაიხედავს პირდაპირ) ჰე, ძმაო „მოდება“ მაგათი მოგონილია, მსახიობებია კაცო, ვერ ხელავ? ესენი აქეთ მოგდებენ ძმაო!..

**გოგ.** წავიდეთ, წავიდეთ შალვა! უფულო და მომდებნი სხვა კი არა, ჩემი თავიც მეზარება. (ჩაქარა გარბიან).

ვერ.

### საბჭოთა რუსეთის ღმერთი.

